

Alguns macromicets dels volts de Terrassa (Província de Barcelona)

per

JOAN SOLÀ, SCH. P.

L'home, des de la més remota antiguitat, fixà la seva atenció en eixos éssers, de primer antuvi tan rars, anomenats *bolets*, que espontàniament per tots indrets se'ns ofereixen plaents a la vista, agradívols al tast, i ensems tan nutritius. Creixen per tot arreu: la majoria damunt la terra, altres, com les tòfones, endinsats a certa profunditat; i moltíssims més damunt de les escorces dels arbres, de les soques, de la fusta, de les fulles, i fins de les pedres (com un *Hydnum zonatum* que conservo), encara que d'elles no en puguin traure cap element aprofitable. Que són alimenticis ens ho demostra l'anàlisi d'algun d'ells, que dóna fins un 10 % de nitrògen, convenint açó amb l'afirmació d'aquells que diuen ésser els bolets tan nutritius com la carn, la qual en té sobre un 13 %. I que són atractívols ens ho confirma l'il·lustre clergue J. A. BATTARRA (1709-1789) qui, sorprès per la formosa color de la *Peziza coccinea*, es dedicà de ple a l'estudi de la Micologia, deixant un bell tractat sobre els bolets de Rimini, i ens ho remarca l'eminent micologista holandès Cristià PERSOON (1755-1837) qui, enamorat de l'atraient color escarlata de la *Peziza aurantia*, devingué el fundador de la Micologia, com el suec ELIAS FRIES (1794-1878) qui a còpia de recerques i de nits en vetlla va poder reunir materials preciosos per a establir el seu *Systema mycologicum* (1837-1858), que des d'leshores ha servit de base a tots quants han escrit sobre bolets, i arribà a ésser el més gran dels micologistes, precisament per haver quedat, durant sa joventut, encantat davant la boniquesa d'un *Hydnum coralloides*. I quant a la finura al tast, ens ho prova el gran consum que d'ells en feien els romans, malgrat els accidents que sovint tenien que deplorar, segons la dita de PLINI tantes vegades inútilment repetida: *Quae tanta voluptas ancipitis cibi, Perquè tant gran desig d'un plat dubtós*; i a la vegada ens ho assenyalà encara avui dia l'avidesa amb que són buscats per tota mena d'estaments en mig dels boscos i prats, pels erms, hortes i conreus i per les vores dels camins, i fins també la manera de desaparèixer del nostre mercat, malgrat d'haver-se mantingut tan alts, durant tota aquesta temporada, en que els rovellons s'han venut a dues pessetes la lliura i els reigs a dues i mitja.

I com se vulla que una de les regions més riques en la producció de bolets siga la serralada que pel nord tanca el Vallés, des del Puig-Ventós i turó del Forat del Vent fins als Rossos, Montrodon i turó del Roldonar, més enllà de Matadepera, als cims i vessants de la qual conflueixen a mils les persones dels pobles veïns per a recollir el formós fruit que tan pròdiga la naturalesa ens ofereix: i éssent l'Ubach el centre inestroncable d'eixa serralada, d'on, després de satisfer abundantment les pruïges micològiques de Terrassa, Matadepera i Sabadell, Rellinàs i Vacarisses, Olesa i Esparreguera, a carretades se'ls enduen cap a Sant Vicens, Els Condals, Castellgalí i Manresa (*): prenent-lo jo també com a centre m'he determinat a fer públiques les espècies de *macromicets* que durant aquesta temporada han sigut objecte de la meua observació, començant per la família de les *Agaricàcies*, de la qual a l'Europa solsament se ni compten fins a 2.000 espècies.

Agaricàcies

Amanita caesarea Scop.—Reig, i embolicat encara amb sa volva, Ou de reig. Aquest fou l'agàric servit en els festins dels emperadors de l'antiga Roma, lloat en prosa i vers pels escriptors d'aquell temps, i tingut en tanta d'estima pels epicuris que ells mateixos se'l preparaven amb utensilis de plata i ambre, i el cuinaven amb cassoles especials, dites *boletaria*. Aquest és també el bolet que amanit amb tòxic mineral constituï l'últim àpat de l'Emperador Claudi Cèsar, havent sigut sa pròpia muller Agripina la que li preparà. Es ben conegut per tots els qui han petjat quelcom la serralada superior del Vallès on tant abunda, particularment a càn Margarit, Coll Gardús, Guitart, Truncó, Ubach, Barata, Sant Llorenç... arribant fins a Castelltersol i Moyà, i extenent-se cap al Montseny. Sols en el terme de l'Ubach hi ha una vintena de retxeres que, en arribar el juny, per poc que plouguí, comencen als quinze dies a donar reigs, i amb bones condicions continuen fins a primers de novembre.

Amanita muscaria L.—Reig fals; Reig bord; Matamosques. Causa alguns enverinaments, éssent el seu antídote l'atropina, que, com és també un verí, no seu ésser prescrita més que pel metge. S'emplea per a matar mosques, i en tintura i pols contra el cranc. Es poc abundant i necessita anys de pluja per a trobar-se'n alguns exemplars en el camí de la Corba (Ubach-Pineda).

Amanita ovoidea B.—Fariner, Farinera, Farinós, Forners; Cugomes, Culblanc i Culgròs a Solsona. Abunda per

(*) En el fort dels bolets, a mitjans de setembre, s'hi reuniren molts dies seguits més d'una dotzena de carros vinguts expressament d'eixes poblacions per arreplegar-ne tornant-se'n tots sempre ben curulls.

les vores de camins i ermots, sortint als cinc dies de ploure, de primavera a tardor. Es poc mengívol.

Amanita pantherina DC.—P i x a c à. Es verinosa, trobant-se a vegades amb un doble anell i la volva en els Pinetons i altres contors de l'Ubach. Estiu i tardor.

Amanita phalloides Fr.—Molt verinosa, amb l'anell i la copa de la mort; a Nord Amèrica s'anomena l'Angel Exterminador. N'he trobat molt pocs.

Amanita solitaria var. *baccata* Fr.—Reig blanc. Es tant fi com el reig, i se'n troben alguns exemplars a Coll Cardús, Pineda i Ubach. Setembre i Octubre.

Amanita vaginata B.—Pentinella. En tots els boscos i en alguns ermots de la serralada, amb les varietats; *A. strangulata* Fr. que es troba a cân Bugunyà, la *A. cinerea*, al turó del Forat del Vent, la *A. fulva*, al Truncó, *et alibi*. Des de la primavera a la fi de la tardor.

Lepiota procera Scop.—Pentinella ronyosa, Apagallums, Palomes; i en Nord Amèrica Parasol. Es un menjar excel·lent, i es troba pel setembre i octubre, encara que poc abundant, a Coll Cardús, La Gavarra del Guitart i Pinetons de l'Ubach, ... Per ben feliç es pot donar el boletaire que duu en el seu cistell alguns parasols, car sempre n'hi ha pocs per a saciar son apetit. A vegades s'en troben de verament gegantins, amb el capell de 25 cm. de diàmetre i amb la cama de 55 cm. d'alçària.

Lepiota aspera Pers.—Es també mengívola, i l'he trobada a cân Purull de Viladecavalls a últims de setembre.

Armillaria mellea Val.—Camasec, Camaseca. Tan sols mengívol el capell. S'adapta a tota mena de plantes, principalment a la soca de les alzines de la Serra del Pou, Ocell Viu i Pinetons. Juliol-novembre.

Armillaria constricta Fr.—Es troba a cân Purull, encara que poc abundant Setembre i octubre.

Armillaria bulbifera A. et S.—Carbonera del camí dels Pinetons. Novembre

Tricholoma equestre L.—Verderol, Groguet. Se'n troben, sens abundar, en tots els boscos de la serralada superior, sobretot a Rellinàs. Es tant o més apreciat que el rovelló. De setembre a novembre.

Tricholoma Georgii Fr.—Moixeró. Es fa en motes sota les alzines i pins del Guitart, Ubach, Barata, cân Robert, Sant Llorenç, Moyà. De l'agost a l'octubre.

Tricholoma Russula B.—Carlet vermell o de Mura. Es dona a vols, a vegades de molts en nombre, als alzinars del Guitart, càn Bugunyà, Truncó, Ubach,... Del setembre a principis de novembre.

Tricholoma acerbum B.—Carlet blanc. A Coll Cardús, Barata càn Purull,... Setembre i octubre.

Tricholoma terreum, var. *sculpturatum* Fr.—Fredolic, Negret; dit a Morella Bolet de rosada o Boleteta de rosà. Es fan a vols per les pinedes, del setembre al desembre i a vegades fins al gener.

Tricholoma tumidum Pers.—Fredolic. A Moyà, però escàs. Octubre.

Tricholoma carneum B.—Molt comú en els boscos de pins de càn Trias.

Tricholoma saponaceum Fr.—Verinós i amb olor de sabó. Trobat a la Muntanyeta del Reial Col·legi a primers de novembre.

Tricholoma striatum, var. *ustale* Fr.—Fals carlet. Es mengívol i abunda al turó dels Quatre Termes, Forat del Vent i Coll Cardús,... Setembre i octubre.

Tricholoma aggregatum var. *humosum* Fr.—Moixeró d'estepa. Es troba en motes pels llocs humits de l'Ubach, com la Serra del Pou, Pinetons,... Setembre i octubre.

Tricholoma imbricatum Fr.—Se'n troben bonics exemplars a càn Boada de les Parentes. Octubre.

No cal dir que tots aquests *Tricholomas*, fora del *saponaceum*, són buscats amb deliri pels veritables boletaires.

Collybia butyracea B.—Abunda per les pinedes, i no sol menjar-se. Setembre i octubre.

Collybia radicata Relh.—Es mengívol, i n'he trobat algun exemplar a la Barata. Octubre.

Laccaria laccata var. *amethystina* Vaill.—Varis exemplars a la muntanyeta del Reial Col·legi i a càn Bugunyà. Novembre, desembre.

Clitocybe rivulosa Pers.—Es molt verinós i creix a les pinedes obagues de la Barata. Octubre.

Clitocybe gymnopodia B.—Es mengívol i a l'octubre de l'any passat el recollí a les vores del llac de càn Bugunyà.

Clitocybe infundibuliformis Sch.—Llocs humits de l'Ubach. Mengívol. Novembre.

Clitocybe cyathiformis B.—Mengívol. Arreu per boscos i caminals durant tota la temporada.

Mycena urania Fr.—Alguns exemplars a cân Gabrieló. Octubre.

Mycena pura Pers.—Verinós. L'he trobada a cân Trias, Ubach, Truncó i Borrumbina. Octubre i novembre.

Omphalia hydrogramma B.—Alguns peus als Pinetons. A l'octubre.

Omphalia fibula B.—També es troba als Pinetons, a l'octubre.

Omphalia chlorocyana Pat.—Abunda pels pinars tota la temporada.

Omphalia ventosa Fr.—També pels pinars fins a últims de novembre.

Pleurotus ostreatus Jack.—Orelles. Es molt fi i l'he trobat pels boscos de l'Ubach i en algunes moreres del Reial Col·legi als 11 dies d'haver plogut, desde la primavera a la tardor.

Pleurotus spodoleucus Fr.—Es anomenada Gírbola a Moyà, d'on en soc examinat algun exemplars el darrer octubre. Mengívola.

Pleurotus palmatus B.—Se n'han trobat a la Barata. Setembre i octubre.

Hygrophorus caprinus Scop.—Llanega, Mocosa. Brumosa, Llanegues llargues a Mura, i Cabrits a Morella. Sota els pins de l'Ubach, Moyà, Morella, ... Es llanega molt molssosa i sabrosa.

Hygrophorus limacinus Scop.—Llanega, Mucosa i Brumosa, com l'anterior. Comú en les pinedes del turó del Forat del Vent i Quatre Termes, Ubach, Pineda, Moyà, *et alibi*.

Hygrophorus eburneus B.—Llanegall, Alzinoi blanc. Sota les alzines i pins de la serralada superior del Vallés. Es menjar sumament delicat, i es troba als onze dies després de la pluja, desde la primavera a la tardor.

Hygrophorus puniceus Fr.—Pels prats del turó dels Quatre Termes. Octubre.

Hygrophorus conicus Scop.—Pixaconill. Llocs humits de la Barata. Octubre.

Cantharellus cibarius Fr.—Rossinyols, Ulls de perdiu. Comuníssim en els llocs frescals de la serralada superior, i de Moyà, Montgrony, ... Surten als onze dies d'haver plogut, des del juny al novembre.

Lactarius piperatus Scop.—Pebràs. Freqüent en tots els boscos, trobant-se'n als 11 dies d'haver plogut, des del maig al desembre. Es indigest.

Lactarius sanguifluus Paul.—Rovelló. Abunda en tots els boscos de pins de Terrassa entre fanals i sota les argelagues: Ubach, Barata, Guitart, cân Amat, cân Carbonell, Coll Cardús, Borrumbina, Planas de cân Bonvilà, cân Solà del Pla, els Rossos, *et alibi*. Es troben des dels primers de setembre, als 21 dies de ploure, fins al gener, si la temperatura els és favorable. D'entre els *Lactarius* (que donen llet) el rovelló fou el més conegut i estimat pels epicuris del segle XVI, i tal volta conegut també fins pels romans mateixos, per haver-se trobat la pintura de dit agàric en una paret de Pompeia. Actualment gaudeix de la més alta reputació, assegurant alguns que és el millor, el més excel·lent, el més deliciós dels bolets, i altres fins diuen que amb llard i sal té el gust de la carn d'anyell.

Lactarius deliciosus L.—Rovelló, com l'anterior, però a Caldes, Sant Feliu i Castelltersol, Pinà. Entre romanins, brucs i estepes dels boscos clars de tota la comarca. Ve quelcom més tard que l'altre.

Lactarius torminosus Scop.—Rovelló de cabra, Lletrerol; Lletrerol; Lletatresa a Caldes, Sant Feliu i Castelltersol; Llettraga a Solsona. Molt abundant en boscos humits i vores de camins i entre l'estepa negra (*Cistus monspeliensis* L.) Verinòs. S'ha empleat per a combatre la tisi pulmonar. Del maig al desembre.

Russula aurata With.—Puagra, Retxera. Quelcom abundant a la font de l'Ocell Viu, Pinetons, turó de la Carlina,..... Es un menjar excel·lent. Agost-octubre.

Russula roseipes Sec Puagra, Cuagra. Se'n troba algun exemplar a cân Bugunyà. Mengívola. Setembre i octubre.

Russula rosea Sch.—Puagra. Mengívola. L'he collida a cân Purull. Octubre.

Russula depallens Pers.—Cuagra. Es troba a l'Ubach, Pinetons, Gavarra del Guitart,... Mengívola.

Russula mollis Q.—Cuagra. S'ha trobat a la Barata, a l'octubre. Mengívola.

Russula lepida Fr.—Puagra de sang de bou. Es mengívola i de les que més abunda, pero pica quelcom. Agost-octubre.

Russula heterophylla Fr.—Puagra, Llorà. Abunda per tots els indrets de l'Ubach. Agost-octubre.

Russula mustelina Fr.—Llorà, Puagra. Escasseja a cân Bugunyà, pel novembre.

Russula virescens Sch.—Palomita S'en troben moltes en tots els

boscós de la serralada superior. És la millor de totes les puagres, exceptuant la retxera.

Russula sanguinea B.—Puagra, Llorà. És coent i sospitosa i abunda a l'Ubach, turó del forat del Vent, Quatre Termes, et alibi. Regularment les cuagres neixen, com els pebrassos i rossinyols, als 11 dies després de ploure, si la temperatura els és favorable.

Russula emetica var. *fragilis* Sch.—Escaldabec, Cruella, De carn molt picant i verinosa o almenys indigesta Setembre-octubre.

Russula Queletii Fr.—Coent i verinosa, com l'anterior. A càn Bugunyà i a càn Trias. Octubre-novembre.

Marasmius Oreades Bolt.—Moixernó de prat. Abunda pels boscós i per les vores dels camins. Setembre-octubre.

Marasmius fuscopurpureus Fr.—Alguns exemplars a l'Ubach i sota les argelages de càn Bugunyà, des de l'octubre a últims de novembre.

Panus stypticus B.—N'he trobat unes motes als Pinetons a últims de novembre. És verinós, fins en molt petites quantitats és dràstic.

Pluteus cervinus Sch.—Alguns exemplars amb el capell de més de 12 cm. de diàmetre a la Barata i Ubach. Octubre i novembre. Mengívol.

Entoloma lividum B.—Fals carlet. Comuníssim a l'Ubach, Quatre Termes, Coll Cardús,.... És verinós. Octubre.

Pholiota terrigena Fr.—Varis exemplars a l'Ubach i Barata. Octubre.

Cortinarius purpurascens Fr.—Es troba a la Barata, Ubach,.... Encara que els *Cortinarius* no siguin, salvant raríssimes excepcions, verinosos, els citats aquí no s'aprofiten per menjar.

Cortinarius prasinus Sch. var. *atrovirens*—Molt pocs exemplars es troben a l'Ubach. Octubre.

Cortinarius multiformis var. *allutus* Fr.—Sota els pins del turó del forat del Vent. Octubre.

Cortinarius triumphans Fr.—Algun que altre exemplar a la Barata. Octubre.

Cortinarius traganus Fr.—Es fètid i es troba al turó dels Quatre termes.

Cortinarius anomalus Fr.—A càn Bagunyà. Novembre.

Cortinarius violaceus L.—Es del turó dels Quatre Termes i del Forat del Vent. Octubre.

Cortinarius Bulliardii Pers. — Molt comú a l'Ubach, Barata, Quatre Termes i Forat del Vent. Octubre i novembre.

Cortinarius cinnabarinus Fr.— Es del Truncó, Foradades... Octubre, novembre.

Cortinarius decumbens Pers.— Al turó dels Quatre Termes. Octubre.

Cortinarius cypriacus Fr. — Es troba entre els brucs del bosc de cân Trias.

Gomphidius viscidus L.—Becs, Cames o Potes de perdiu. Es mengívol, i es troba en tots els boscos, de pins. Setembre-novembre.

Flammula carbonaria Fr.—Carboneres antigues del Truncó. Octubre-novembre.

Paxillus lamellirugus D. C. — Boscos de cân Casanovas, Serra de S. Mus. Novembre, desembre.

Psalliota flavescens var. *xanthoderma* Genev. — Verinós. Rars exemplars al bosc de pins de cân Boada. Octubre.

Psalliota silvatica var. *rubella* G.—Rubiola, Rovellol, Bola de neu. Es troba aquí i allà de la serralada superior, com a cân Margarit, Coll Cardús, Ubach, Pineda... Maig-novembre.

Psalliota campestris L.—Rovellol, Rubiola, Camperol. Es troba en alguns camps, horts i jardins, com en l'horta i jardí del Reial Col·legi de Terrassa, amb ses varietats *P. alba*, *praticola* i *silvicola*. Es mengívola, i surt als pocs dies de ploure, i de vegades en un canvi de temps. De maig a desembre.

Hypholoma fasciculare Huds.—Verinós i purgant. En motes de bonic aspecte damunt de les soques velles de gaire bé tots els boscos, particularment a la Gavarra del Guitart. Setembre-novembre.

Psilocybe atrorufa Sch.—Comú als prats de l'Ubach i del turó dels Quatre Termes.

Psilocybe faeniseeii Pers.—En les vores del camí de Coll Cardús, per damunt de la font del Lladre o de la Plata. Octubre.

Coprinus atramentarius B.—Bolet de femer. A l'Ubach, pels volts de l'Obaga d'En Tropes. Es converteix en una matèria, que colada pot servir de tinta Xina, portant-se ella mateixa la goma. Setembre.

Coprinus sociatus Fr.—Al peu del descarregador del camí de la Pineda. Octubre.

Coprius fimetarius L.—Bolet de femer, Pixacà. A la carbonera de la font de la Portella de l'Ubach. Octubre.

Coprinus stercorarius Fr. — Bolet de femer. També a la carbonera de la Portella. Novembre.

Poliporàcies

Polyporus lucidus Leys. — Paelles. Molt comú en tots els boscos de pins i alzines del Nord del Vallés. Des de l'octubre.

Polyporus stereoides Fr. — Damunt d'una alzina de la font de la Portella, quasi tot l'any.

Polyporus zonatus Fr. — Sobre fullaraca, al bosc de cân Bugunyà. Novembre.

Polyporus marginatus var. *pinicola* Fr. — Alguns exemplars de 22×8 cm. a la Borrumbina. Novembre.

Polyporus rubriporus Q. — N'he trobat algun damunt les pomeres de l'horta del Reial Col·legi. Octubre.

Polyporus fomentarius. L. — Bolet d'esca. El 3 de novembre en una alzina de prop de les Foradades en trobi un bell exemplar de 30×20 cm. Serveix per a preparar l'esca i contenir les hemorràgies.

Polyporus igniarius var. *Mori-albi* Duchesne. — Creixen abundantment en les moreres del Reial Col·legi.

Polyporus frondosus Fl. dan. — Bolet de castanyer. En vaig veure fa tres anys en uns castanyers del Samon (Santa Susagna de Montseny). propietat del meu cosí En Josep Daví. Encara que de castanyers n'hi ha alguns a Matadepera la Vella, a l'Ubach i a cân Poble, no per això s'hi troba cap bolet d'eixos.

Polyporus triqueter Pers. — Abundant damunt dels brucs i ginestes de tota la serralada, quasi tot l'any.

Polyporus ciliatus Fr. — Sobre la fullaraca, a la pineda de cân Casanovas. Octubre, novembre.

Boletus aereus B. — Cigró, ciuró, ciureny. S'en troben alguns als Pinetos. Prou és el més estimat del gènere.

Boletus edulis B. — Pinatell, Bolet de Bou; Mollerons a Caldes, Sant Feliu i Castellersol. Abunda en tota la serralada, començant als plans de cân Amat i de cân Font.

Boletus edulis var. *alba*. — Pinatell, Mollerics. Se'n troba algun que altre a l'Ubach, i és més fi que l'anterior.

Boletus castaneus B. — Ciureny, Cigró. A l'Ubach, encara que pocs. Es finíssim.

Boletus Salanas Lenz.— Mataparent, Matagent. Es verinós i abunda molt en la major part dels boscos i vores de camins. Setembre-novembre.

Boletus luridus Sch.— Mataparent. També verinós, i es troba al turó dels Quatre Termes. Octubre.

Boletus torosus Fr.— Pinatell, Molleric. Pocs exemplars al bosc de cân Purull, a l'octubre.

Boletus lividus B.— També al bosc de cân Purull, encara que rar.

Boletus appendiculatus var. *regius* Kr.— Mengívol. Al turó dels Quatre Termes. Octubre.

Hidnàcies

Hydnum laevigatum. Swartz. — Llengua de bou, Agulletes. Molt molisós i ric al paladar, i es dóna a Mòya des de l'octubre.

Hydnum repandum L.—Llengua de bou, Llémèna. Abunda a l'Ubach, Pineda i Burata, a l'octubre i novembre, i, malgrat d'ésser d'un gust molt fi, són pocs els qui l'arreguen.

Hydnum imbricatum L.—Llengua de bou. A l'Ubach, Barata, Moyà,... Gaire bé no s'aprofita per ésser poc delicat. Setembre, octubre.

Hydnum floriforme var. *ferrugineum* Fr. — Comú a cân Bugunyà, Coll Cardús, Ubach,... Es llenyós i no s'aprofita

Hydnum zonatum Batsch.—També és llenyós i es troba a cân Purull, Ubach, turó del Vent, *et alibi*.

Clavariàcies.

Clavaria rugosa B. — Peu de rata. En trobí per novembre un petit clap a la Gabarra del Guitart.

Clavaria cinerea B. — Peus de rata. En grans claps a la serra del Pou i Gabarra del Guitart. Setembre-novembre

Clavaria acroporphyrea Sch. — Peus de rata. Trobats a cân Bonvilà i al turó dels Quatre Termes. Octubre.

Clavaria flava Sh.—Peus de rata. Abunda a l'Ubach, Guitart, Barata, *et alibi*, Setembre, octubre.

Clavaria formosa Pers. — Peus de rata. A cân Bugunyà, però escasa. Octubre. Totes les espècies de *Clavaria* fins ara citades són mengívoles.

Clavaria fusiformis Sow. — Es troba a l'Ubach en anys de saó, sortin com llengües de foc d'entre la molsa de l'obaga d'en Tropes.

Clavaria pistillaris L. — B o s s e s. A l'Ubach i Barata, amb més de 11 cm. de llargària. Setembre, octubre

Clavaria ligula Sch. — A l'obaga d'En Tropes de l'Ubach.

Teleforàcies

Craterellus cornucopioides L. — T r o m p e t e s. Boscos de l'Ubach i Barata. Mengívol, encara que ningú el recull. Té un deix de tófona.

Craterellus sinuosus var. *crispus* Sow. — T r o m p e t e s. A la Barata. Mengívol, com l'anterior. Setembre, octubre.

Thelephora Caryophyllea Pers. — En un petit clap de bosc de pins damunt de la bòbila de cân Margarit. Novembre. Determinada pel Prof MAIRE, és nova per a Catalunya.

Stereum ferrugineum. B. — Damunt de les soques mortes d'alzina de prop de la Font de la Portella de l'Ubach.

Stereum striatum. Fr. — Damunt d'una branca seca de morera de l'horta del Reial Col·legi de Terrassa.

Stereum hirsutum. Willd. — A l'estepa de cân Casanoves i de cân Tries.

Corticium quercinum. Pers. — A les soques d'alzines i pins de la majoria dels boscos.

Falloïdies

Phallus impudicus. L. — Abunda al ponent de Terrassa, però aquest any, per l'escassa pluja, no n'he trobat cap.

Clathrus cancellatus Tour. — C r a n c. Vores de camps, de boscos i de camins. Abunda a l'estiu i tardor.

Licoperdínies

Pisolithus arenarius Alb. et Schw. — Rar a cân Margarit, Pineda i Truncó. Es tan menjívol com la tófona, quan jove. Ve a l'octubre i novembre Bolet fumer,

Sclerangium polyrrhizon Lev.; *Scleroderma Geaster* Fr. — No rar a cân Amat, Pedritxes, Pineda, Coll Cardús i cân Margarit. Octubre i novembre.

Scleroderma verrucosum B. — Mal anomenat Fetjons. Carbone-res del Truncó, Gavarra del Guitart, i als voltants del Chalet de l'Ubach. Setembre-novembre. Es verinós.

Geaster hygrometricus Pers. — Comuníssim per tots indrets.

Lycoperdon furfuraceum Sch. — Pet de llop. A l'Ubach. Octubre

Lycoperdon gemmatum Fl. dan. — A cân Trias, Truncó, Obaga d'En Tropes, *et alibi*. Setembre, octubre.

Lycoperdon piriforme Sch. — Pet de llop. Turons del Forat del Vent i Quatre Termes. Octubre i novembre. La pols que surt del peridi dels *Lycoperdons* és hemostàtica.

Tremel·làcies

Tremella mesenterica Retz. — Damunt de les fulles seques del bosc de cân Casanoves. Octubre.

Tremella encephala Willd. — Tinc nota d'haver-la trobada sobre troncs d'arbres, sens citar localitat.

Auriculàries

Auricularia Auricula— Judae L. — Orelles de Judes. Trobada per l'octubre de l'any passat a les vores del llac de cân Bugunyà.

Ascomicets

Peziza vesiculosa B. — Cassoletes. Abunden a Valldoreix, Mo-yà, . . a la primavera. Mengivoles.

Peziza hemisphaerica Hoff. — A la carbonera d'abans de la Portella de l'Ubach. Octubre-novembre.

Peziza aurantia Fl. d. — La recollí als Plans de cân Font el gener de 1922.

Peziza leporina Batsch. — Abundant a la Barata aquest últim octubre.

Peziza aeruginosa Fr. Sortida a la muntanyeta del Reial Col·legi durant l'octubre i novembre.

Peziza coccinea Jacq. — Boscos humits de la Portella de l'Ubach.
Gener.

Morchella esculenta B.— Rabassola, Múrgula. Abundant, si hi ha saó, pels camps, vinyes i boscos, i fins a l'horta del Reial Col·legi durant els mesos de març i abril.

Conegudes les rabassoles des de fa moltes centúries, fou un dels menjars més afavorits dels epicuris, fins al punt de cremar l'herba dels prats per obtenir més grossa collita.

Helvella crispa Fr.— Orella de gat. Es troba abundant a la Pineda, Quatre Termes, Ubach, Moyà, *et alibi*. Octubre, novembre. Mengívol.

Tuber brumale Vitt — Tòfona d'hivern, Terrolà. Abunda des de la font de la Cirera del Guitart, i Ubach, Matarrodona, La Mata, Sant Llorenç, ... fins al Prat de dalt, Les Pujades, Bador, Castellcir, ... durant el mesos de novembre desembre, i gener. La dita dels tofonaires és: «ja per Sant Martí les tòfones fant olor». La d'hivern és recull quant jove, per setembre i octubre, amb el nom de tòfona d'istiu.

Les tòfones són àvidament perseguides bels molts senglars que recorren aquelles serres: en són extramadament golafres.

Terfezia Cadevall Font Quer, nova sp., ad int..

«*Subglobosa, leviter depressa, 1—2 cent. diam., peridio tenuissimo 1/2 mm., leve, fuscocastaneo, maculis rubescentibus, indefinitis, praedito; caro castaneo-rubescens, venis sterilibus tenuis, anastomosantibus, argillaceis vel ochraceis; ascis irregulariter globosis vel ellipsoideis, brevissime pedicellatis, 65-75 micr. long., octo-raro sexsporis; sporis sphaericis, fulvis, 18-20 micr. diam., plicis lamellosis, sinuosisque, cum aculeis apice rotundatis intermixtis, reticulo nullo.*

Habitat in Catalaunia, prope Egaram, inter arenas riparum stagni, vulgo dicti Pantan de la Xuriguera, ubi die 14 decembris 1924 P. SOLÀ, Sch P. legit. In honorem botanici egarensis sapientissimi Dris. J. CADEBALL dicata species.»

«Aparells esporífers subglobulosos o una mica deprimits, de 1 a 2 cent. de diàmetre, amb la superfície llisa o lleument i irregularment rugosa, de color bruna obscura amb clapes rogenques. Peridi molt prim, de 1/2 mm. o menys; gleba, en eis aparells esporífers madurs, de color bruna rogenca, amb venes estèrils nombroses, fines, anastomosades, de color ocràcia o argiloses. Asques irregularment globuloses o el·lipsoidees, breument pedicel·lades, de 65-75 micr.; espores esfèriques, 8 en cada asca, rarament 6, de color lleonada, i de 18-20 micr. de diàmetre, amb plecs lamel·lifformes més o menys sinuosos o bé reduïts a una punta truncada o arrodonida a l'apex, lliures entre ells, i per tant epispori no reticulat; aquets plecs tenen una alçada equivalent a 1/6 del diàmetre esporífer».

«De la *Terfezia castanea* Quel., difereix pels plecs o làmines de l'es-

pora, lliures, no anastomosats i formant malla; per la color bruna rogenca de la gleba, pel diàmetre de les espores que no passa de 20 micr., etc. etc. De la *T. berberiodora* (Lesp.) Tul., hom la separa també per l'estructura de l'epispori, i per la color de la gleba. De la *T. leonis* Tul., s'en aparta encara més per les làmines de les espores allargades, per la color del peridi i de la gleba, i per sa talla petita». F. Q. *in litt.*

No són pas aquets els únics *macromicets* que durant la última temporada han sortit a l'Ubach, i menys els nascuts al llarg de la serralada superior del Vallés, car moltíssims més em passaren per alt mentre no em fou tampoc possible d'examinar-ne d'altres, encar que arreplegats, per la facilitat amb que és fan malbé. Baldament sia sense veure'l tinc de citar-ne un, anomenat *pampa*, que, segons diuen, és de tamany colossal i molt fi al paladar, i que es dóna als volts de la Torrota de Vacarisses, d'on se l'enduen els boletaires de Sant Vicenç. Surt també a les Planes, on en altres temps l'havia arreplegat el recol·lector del Museu Sr. E. Gros.

Abans de plegar i en espera d'una altra temporada de més saó, em cal remerciar coralment al molt actiu i il·lustrat Dr. Pius FONT i QUER, per l'amabilitat i llestesa amb què pel mitjà del microscopi ha resolt mos dubtes sobre algunes espècies, i particularment per l'acuradíssima descripció de la nova espècie de *Terfezia* que el 14 d'aquest mes vaig trobar al sorral de dins de la zona d'embassament del Pantan de la Xuriguera.

Terrassa. desembre de 1924.
